

2. Barna medve. (*Ursus arctos* L.) 1 lábközépcsont és 2 zápfog.
3. Barlangi medve. (*Ursus spelaeus* Rosenm.) 1 medencecsont-töredék, 2 végtagcsont-töredék, 2 sarokcsont, 2 ujjperc, 2 himtagcsont és 9 külön álló fog.
4. Róka (*Vulpes vulpes fossilis* L.) 1 állcsont-töredék fogakkal és 1 felső szemfog.
5. Farkas (*Canis lupus fossilis* L.) 1 alsó szemfog, és 2 metszőfog.
6. Vaddisznó (*Sus scrofa fossilis* L.) Csupán 1 zápfog.
7. Óriásgím (*Megaceros giganteus* Blumb.) 1 kézközépcsont, 2 ujjperc, 1 sarokcsont, és 2 zápfog.
8. Szarvas (*Cervus elaphus fossilis* L.) 1 sarokcsont, és 1 zápfog.
9. Öskaribú (*Rangifer arcticus* Rich.) 1 ujjperc s 1 zápfog-töredék.
10. Ősbövény (*Bison priscus* Blumb.), lábszárcsont alsó vége és 2 külön álló zápfog.
11. Östulok (*Bos primigenius* Boj.) 3 bokacsont és 3 külön álló fog.
12. Vadló (*Equus ferus fossilis* Pall.) 6 külön álló zápfog, 2 metszőfog és 1 bokacsont.
13. Ősló (*Equus cf. germanicus* Nhr.) Csupán 1 ujjpere.
14. Orrszarvu (*Diceros* sp.) 1 kézközépcsont és 1 feltűnően kicsi alsó előzápfog alapján pontosan el nem dönthető, hogy melyik fajhoz tartozik.
15. Mammut (*Elephas primigenius* Blmb.) Állkapocs-töredék, több végtagcsont töredék és zápfogak.

A felsorolt csontmaradványok mintegy 7—8 hiéna, 4 barlangi medve, 3 östulok, valamint 3—4 mammut példányra vallanak. A többi emlősfajnak csak 1—2 példányából származó csontok kerültek napfényre.

BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK KÖZLEMÉNYEI.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1934 március 20.-án KADIC OTTOKÁR dr. elnöklése alatt *választmányi ülést* tartott, amelyen több személyi ügy elintézése után jegyző felolvassa ügyvezető-elnök átíratát LIBER ENDRE alpolgármester urhoz, amelyben a várbeli pincebarlangok feltárását, rendezését és kezelését a Magyar Barlangkutató Társulat-ra kéri átruházni. Ugy az alpolgármester ur, valamint az illetékes szakosztály vezetője a kérés kedvező elintézését kilátásba helyezte.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1934 március 20.-án KADIC OTTOKÁR dr. elnöklése alatt *szakülést* tartott a következő tárgysorozattal.

MOTTI MARIA dr.: „*A Mussolini-barlang medveanyagának őslénytani vizsgálata*“ címen vázlatát adja medvetanulmányai eddigi eredményeiről. Az előadás szövege e füzet 1-ső oldalán jelent meg s így az alábbiakban csupán az előadáshoz történt hozzászólások rövid ismertetését közlöm. KORMOS TIVADAR dr. örömet fejez ki előadó alapos kutatásait illetőleg nem helyesli azonban azt, hogy túl sok örökléstanit szempontot visz vizsgálataiba. Abban sem egyezik előadóval, hogy a földrajzi elterjedésre olyan nagy súlyt helyez és azt törzsbélyegnek minősíti. Előadó válaszában kifejti, hogy az örökléstanit problémákat tanulmányaiba okvetlenül be kellett kapcsolnia, mert különben alkalmazkodási alapon egészen helytelen következtetésekhez jutott volna. A földrajzi elterjedést, alaposan megokolva, továbbra is törzsbélyegnek tekinti. STOKKER JÓZSEF dr. örömmel üdvözlí előadót, mint az új világnézet egyik lelkes harcosát. KOLOSVÁRY GÁBOR dr. saját tapasztalatai és az időszerű állatlélektan kutatásai alapján szól hozzá az előadáshoz. Előadó álláspontját mindenképen helyesnek találja, a földrajzi elterjedést illetőleg is. BOROS ADÁM dr. a növények kevésbbé jellemző földrajzi elterjedésével és a földrajzi elterjedést befolyásoló külső tényezők fontosságának a megemlézésével csatlakozí KORMOS dr. nézetéhez. Előadó szerint mindez nem bizonyíték állításai ellen; mindezek csak amellettesznek tanuságot, hogy a törzs és a fajbélyegek állatcsoportonkint változnak.

KESSLER HUBERT: „*A Ferenchegyi aragonit barlang Budapest székesfőváros határában*“ című előadásában elmondja, hogy csatornázási munkálatok közben bukkantak erre a barlangra. Előadó a Társulat megbízásából kereste fel először a szóban levő barlangot, azt több száz méternyi hosszúságban megtekintette, felmérte és feltárását a székesfőváros illetékes köreinek ajánlotta. A barlang eleje, a „Felső szakasz“ 70 m hosszú, alacsony folyosó, amely kisebb terembe, onnan pedig a „Csuzdá“-ba vezet. A „Kigyó torká“-n át baritkristályos terembe érünk. A főhasadékokat kereszthasadékok kötí össze. A legszébb aragonitgyöngyök az „Aragonit-folyosó“-ban vannak. Utóbbi az „Akna terem“-be torkollí, amelynek az alja jelenleg még el van torlaszolva s ahonnan folyosók egész tömege nyílik. A hasadékok iránya nagyjában egyezí a Pálvölgyi és a Szemlőhegyi barlangok folyosóinak irányával. Az egyik teremben kavicsot is találtak, amelynek az eredete ezidőszerint még homályban van. JASKÓ SÁNDOR, az előadáshoz hozzászólva, kizártnak tartja a Ferenchegyi és a Pálvölgyi barlangok összefüggését. Azután a kvarckavics autochton vagy allochton előfordulási eshetőségeivel foglalkozí. STOKKER JÓZSEF dr. előadó

figyelmét arra hívja fel, hogy a kavics esetleg a fellegvári terras színtjében fekszik. SCHERF EMIL dr. szerint ez a feltevés nem valószínű.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1934 április 28.-án KADIC OTTOKÁR dr. elnöklése alatt *választmányi ülést* tartott. Több tag kilépésének tudomásul vétele után ügyvezető elnök jelenti, hogy a *várbeli pincebarlangok*-nak egy része, és pedig a Szentháromság-utca alatti pincéknek kitakarítása, rendezése és villannyal való *kivilágítása* elkészült. Az *ily módon rendbehozott pincebarlangokat* elsőnek ALBRECHT KIRÁLYI HERCEG ÖFENSÉGE április 25.-én látogatta meg és az itt végzett munkáról elismeréssel nyilatkozott.

Ügyvezető elnök jelenti továbbá, hogy a Kereskedelemügyi Minisztérium a Társulatnak megküldte a VIGYÁZÓ JÁNOS-nak az Aggteleki barlangról írt memorandumát. Utóbbi a legnagyobb gonddal és körültekintéssel van megszerkesztve s most csak kívánatos volna, hogy a memorandumban foglalt teendők minél előbb meginduljanak. Ez azonban a tulajdonjogi kérdésnek elintézetlensége és az anyagi eszközök hiánya miatt még mindég késik. A Választmány elismerését fejezi ki mindazoknak, akik a barlang talpraállítása körül fáradoztak és a memorandum összeállításában résztvettek. A Társulat a Magyar Turista Szövetséget ebben a munkában készséggel támogatja.

Ügyvezető elnök jelenti végül, hogy a Budapesti Turista Egyesület értesítése szerint a *Solymári barlangban* siralmas állapotok uralkodnak. A nevezett Egyesület készséggel vállalná a barlangi tura egységes jelzését és vezetését. Mivel a Társulat turistatagjai nem vállalkozhatnak arra, hogy a Solymári barlanggal rendszeresen foglalkozzanak, a Választmány örömmel látja a Budapesti Turista Egyesületnek azt a törekvését, hogy a barlang ügyét föllendítse s ezért készséggel megbizza annak kezelésével.

A Solymári barlang az utolsó évtizedben történt újabb üregek felfedezése folytán, tetemesen nagyobbodott, ezért szükségessé vált annak újabb felmérése. Erre a nehéz munkára SEBŐS KÁROLY rendes tag készséggel vállalkozik abban az esetben, ha a Társulat az utiköltségeket és a világítás költségeit fedezi, a Magyar Turista Egyesület pedig zsiroshegyi menedékházában díjmentes meghálást biztosít.

GAAL ISTVAN dr. jelenti, hogy a bánhidai *Szelim-barlang* felásatására némi költség biztosítva van s így legközelebb az ásatást megkezdheti.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1934. április 28.-án KADIC OTTOKÁR elnöklése alatt *szakülést* tartott s ezen a következő két előadás hangzott el.

GAAL ISTVAN dr.: „*A Diósgyőri barlang diluviális faunája*“ címen tartott előadást, amelynek teljes szövege ebben a füzetben található. KORMOS TIVADAR dr. érdekesnek találja az óriásgimnek itt talált maradványainak feltűnő nagyságát, hasonló az ókécskei példány is nincs kizárva, hogy a két példány új fajt képvisel. SEBŐS KÁROLY felveti annak lehetőségét, hogy a Diósgyőri barlang a közelében levő Fényeskői zsombollyal összefügg. Az általa megvizsgált apró csontok egyértelműen és pocoktól erednek.

KOLOSVÁRY GÁBOR dr.: „*Új pókfaj a Szeleta-barlangból*“ címen tart ezután előadást. Az új pókfaj nem típusos barlanglakó, hanem inkább bejáratí alak és a Lepthyphantes nembe sorolható. Párzótágjukat egy átvonuló villás elágazás jellemzi és egy az alsó végén fellépő nyulvány. Ennek a nemnek még két tagja van, mind a három keverve mutatja a bélyegeket.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1934. június 12.-én KADIC OTTOKÁR dr. elnöklése alatt tartott *választmányi ülésen* a következő ügyekkel foglalkozott.

Ügyvezető elnök üdvözli MOTTL MARIA dr. titkár kisasszonyt abból az alkalomból, hogy a földművelésügyi Miniszter Ur őt a m. kir. Földtani Intézethez gyakornokul nevezte ki s így barlangtani tanulmányait ezentúl hivatalos alakban folytathatja.

Ügyvezető elnök jelenti, hogy a Solymári barlang ügyét a Budapesti Turista Egyesület tagjaival a helyszínén megbeszélte. A barlang kezelése szempontjából szükségesnek bizonyult kis menedékkunyhó megépítése. Erre a célra a solymári urbéresek készséggel bérbeadnak a barlang fölött kis darab telket. Egy másik megoldás az, hogy a solymári kőfejtő elején levő örházat erre a célra bérbevegyük. A menedékkunyhó megépítését, ill. az örház bérbevételét a B. T. E. eszközölné. Döntés ebben a tárgyban legközelebb történik.

Jegyző jelenti, hogy a társulati irattárt az ügyvezető elnökkel újjászervezték, Minden ügynek, tagnak vagy Társulaton kívül álló címnek külön borítéka és száma van, amely alatt a levelezés történik. A barlangkataszter és barlangkatalógus szerkesztése, valamint a barlangi térképek rajzolása is szépen előrehalad.

Jegyző jelenti, hogy a Postumiai barlang igazgatóságának hirdetés díja lehetővé teszi a „Barlangvilág“ egy újabb füzetének a kiadását.

KESSLER HUBERT, jelenti, hogy a Ferenchegyí barlang felmérése

elkészült, mérés közben új szakaszokat tártak fel. Az elkészült térképet bemutatja és a Társulatnak lemásolásra felajánlja A. B. E. T. E. barlangkutató szakosztálya valószínűleg a nyár folyamán folytatni fogja a gömőri barlangok kutatását.

Ügyvezető elnök jelenti, hogy a m. kir. Földtani Intézet idei barlangkutatásai a Peskö-barlang és a többi felsőtárkányi kisebb barlangok rendszeres felásatására fognak kiterjedni.

Mottl Mária dr.

A Magyar Barlangkutató Társulat 1934 június 12.-én KADIC OTTOKAR dr. elnöklése alatt *szakülést* tartott, amelynek tárgyai a következők voltak.

BOROS ÁDÁM dr.: „A Szilicei jégbarlang növényvilága” címen először néhány szóval a barlangokról, mint különböző létfeltételeket nyújtó biotópokról emlékezik meg. Előadó csak magasabbrendű növényekkel foglalkozott, amelyekre nézve elsősorban a hőmérsékleti, fénybeli és nedvességi viszonyok a fontosak. A barlangnyílások flórája alig mutat eltérést, míg a fény csökkenésével változik a növényvilág is. A Szilicei jégbarlang zsákalaku és dolina fenekén nyílik. A diffúz fény az egész barlangot kitölti, amely előtt a kiáramló hideg levegő a flórát teljesen megváltoztatja. Amíg fent a karsztsíkon a nyári melegtől minden elszárad, addig a barlang előtt tavaszi virágok nyílnak. A barlang flórája négy zónára oszlik: 1. Az előtér virágzó tavaszi növényei dus harasztok és mohok; 2. beljebb már a havasi mohok dominálnak alacsony hőmérséklet, de elegendő fény mellett; 3. a harmadik zóna hőmérséklete alacsony és fénye csekély; 4. az utolsó zónát félhomály uralja, növényzetét gyér mohaszigetek képviselik. A barlangban összesen 25 mohafaj él.

GEBHARDT ANTAL dr. választmányi tag: „A Mánfai barlang állatvilága” címen ismerteti az ebben a barlangban végzett állattani kutatásainak eredményét. A barlang 210 m abs. magasságban fekszik és 57.8 m hosszú. A csepkőképződés benne jelentéktelen. Nagyobbik része száraz, csak belsejét borítja víz és sár. A hőmérséklet havi ingadozása jelentékeny. A barlangot először HÖLBING említi. 1922-ben BOKOR ELEMÉR dr., 1924-ben pedig DUDICH ENDRE dr. kutatta át faunisztikai szempontból. Előadó vizsgálatait 1931-ben kezdte meg s főként az egyes fajok elterjedésére terjedt ki a figyelme. Vizsgálatainak eredményét röviden a következőkben foglalja össze: Az örvénylő férgeket két endemikus alak képviseli. A gyűrűs férgek száma 8, a puhatestűek közül 17 faj ismeretes, valamennyi nem barlanglakó. Az alsóbb-

rendű rákok mind endemikus fajok, az izopódok 12 fajból állanak. A százlábuak és bogarak szintén nem barlanglakók, az Abaligeti barlangnak több fajtája itt egyáltalában nincs meg. A himenopterák közül 5, a legyek sorából 29 faj ismeretes. Az itt talált pókok főleg árnyékkedvelők vagy kőborfajok. Emlősök közül egyedül denevérek lakják a barlangot. Jellemző, hogy az itt élő fajok közül legkevesebb a barlanglakó, ezzel szemben 16 faj barlangi vendég, 31 faj barlangkedvelő és 107 faj barlangjáró. Az összes fajok száma 159, ami a jóval nagyobb az Abaligeti barlang 190 és az óriási kiterjedésű Aggteleki barlang 260 fajával szemben igen gazdagnak nevezhető.

Mottl Mária dr.